

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 554/2024-29

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a zo sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky obchodnej spoločnosti **SPP – distribúcia, a. s.**, Plátennícka 19013/2, Bratislava, IČO 35 910 739, zastúpenej advokátom Mgr. Miroslavom Hanecom, Dolné Rudiny 8, Žilina, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV (pôvodne Okresného súdu Bratislava I) v konaní vedenom pod sp. zn. B1-3C/54/2021 (pôvodne sp. zn. 3C/54/2021) takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B1-3C/54/2021 (predtým Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 3C/54/2021) **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie jej veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Bratislava IV **prikazuje**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. B1-3C/54/2021 konal bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľke **priznáva** finančné zadostučinenie **800 eur**, ktoré jej **je** Mestský súd Bratislava IV **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Mestský súd Bratislava IV **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **180,34 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e** .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a jej argumentácia

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 554/2024-21 z 2. októbra 2024 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie v celom rozsahu ústavnú sťažnosť sťažovateľky, ktorou sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Mestského súdu Bratislava IV (ďalej len „mestský súd“) v konaní označenom v záhlaví tohto nálezu. Sťažovateľka tiež navrhuje, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu konať bez zbytočných prietáhov a priznal jej primerané finančné zadostučinenie vo výške 1 000 eur a náhradu trov právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh a ostatného spisového materiálu vyplýva, že sťažovateľka sa návrhom na vydanie platobného rozkazu domáhala od žalovaného zaplatať 1 182,08 eur s príslušenstvom. Vec bola Okresným súdom Banská Bystrica (ďalej len „upomínací súd“) 6. októbra 2021 postúpená Okresnému súdu Bratislava I [(ďalej len „okresný súd“); na konanie príslušný do 31. mája 2023, pozn.], ktorý po vykonaní prvotných procesných úkonov doručovania podľa § 167 Civilného sporového poriadku (doručenie vyjadrenia žalovaného 6. decembra 2021, zaslanie repliky žalobcu z 13. decembra 2021) ostal bezdôvodne nečinný. Sťažovateľka 13. mája 2022 požiadala okresný súd o nariadenie pojednávania, ktorý jej odpovedal, že vzhľadom na povinnosť súdu vybavovať veci podľa poradia nápadu a množstvo už nariadených pojednávaní v starších veciach je možné predpokladať prejednanie jej veci v priebehu roka 2023. Tiež poukázal na to, že v súvislosti s pripravovanými zmenami v súvislosti s tzv. súdnou mapou nie je možné určiť konkrétny termín pojednávania. K uvedenej odpovedi okresného súdu sťažovateľka požiadala o zaujatie stanoviska Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“), ktoré uviedlo, že pojednávania majú byť nariaďované v súlade s platným rozvrhom práce súdu. Sťažovateľka 7. septembra 2022 zaslala stanovisko ministerstva okresnému súdu a opätovne ho požiadala o nariadenie termínu pojednávania na konkrétny dátum. Okresný súd 17. októbra 2022 sťažovateľke oznámil, že zákonný sudca v jej veci bol preložený na Krajský súd v Bratislave, oddelenie 3C je teda aktuálne bez zákonného sudcu a všetky úkony bude možné realizovať až po obsadení oddelenia novým zákonným sudcom. Pre pretrvávajúcu nečinnosť okresného súdu sťažovateľka podala 9. decembra 2022 sťažnosť predsedovi súdu na prietahy v konaní, ktorá bola vyhodnotená ako dôvodná a jej vec bola zaradená do režimu sledovania kontrolou úkonov v súdnom spise každé tri mesiace. Nový zákonný sudca prevzal súdny spis 11. januára 2023. Sťažovateľka zdôrazňuje, že od vybavenia sťažnosti predsedom súdu uplynulo 17 mesiacov, počas ktorých nečinnosť mestského súdu pretrvávala, vec nebola prejednaná ani na jedinom pojednávaní. Výšku požadovaného primeraného finančného zadostučinenia odôvodňuje doterajšou dĺžkou sporu s poukazom na absolútnu nečinnosť okresného súdu i mestského súdu až dosiaľ.

II. Vyjadrenie mestského súdu

3. Mestský súd do svojho vyjadrenia sp. zn. 1SprV 586/2024 z 12. augusta 2024 k ústavnej sťažnosti, o ktoré ho ústavný súd požiadal ešte vo fáze jej predbežného prerokovania (§ 56 ods. 6 vety za bodkočiarkou zákona o ústavnom súde), prevzal stanovisko zákonného sudcu, ktorému bol súdny spis pridelený 11. januára 2023. Zákonný sudca z vecného hľadiska podanej ústavnej sťažnosti potvrdil, že posledným procesným úkonom v napadnutom konaní bolo zaslanie vyjadrenia žalobcu z 9. decembra 2021 na vedomie žalovanému 15. decembra 2021. K dôvodom nenariadenia pojednávania sa vyjadril rovnako ako pri vybavení sťažnosti podanej sťažovateľkou predsedovi súdu, krátko po pridelení súdneho spisu, že v oddelení 3 C mu bolo pridelených viac ako 500 spisov, z ktorých bolo starších ako 3 roky približne 200 a väčšina nerozhodnutých. S odstupom času, po zorientovaní sa v oddelení potvrdil, že v danom čase mal približne 250 nerozhodnutých vecí starších ako dotknuté konanie a ku dnešnému dňu asi 120 nerozhodnutých vecí starších, ako je vec sťažovateľky. V tejto situácii napriek snahe vybavovať veci čo najrýchlejšie nebolo z jeho strany kapacitne možné nariadiť pojednávanie. Keďže tento stav nie je z pohľadu strany sporu ani právneho štátu akceptovateľný, vzhľadom na opakovanú sťažnosť pre porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa bude snažiť vo veci nariadiť pojednávanie čo najskôr v priebehu prvého polroka 2025.

3.1. Po prijatí ústavnej sťažnosti sťažovateľky na ďalšie konanie (§ 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde) mestský súd v podaní sp. zn. 1SprV/586/2024 z 8. októbra 2024 zotrval na svojom predchádzajúcom vyjadrení.

III. Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

III.1. K ústnemu pojednávaniu:

4. Ústavný súd upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe podaní účastníkov konania a predloženého súdneho spisu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci (§ 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

III.2. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru:

5. Podstatou námietky porušenia práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru sú zbytočné prietahy v sťažovateľkou iniciovanom civilnom spore, ktorý je od jeho začatia od doručenia žaloby okresnému súdu (príslušnému na konanie do 31. mája 2023, pozn.), t. j. od 6. októbra 2021, bez rozhodnutia vo veci samej.

6. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (to platí, aj pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru – m. m. I. ÚS 304/2021, I. ÚS 444/2021, pozn.) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje.

K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom znamenajúcim nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. II. ÚS 118/2019, I. ÚS 250/2020).

7. Súdne konanie je potrebné viesť rýchlo, účelne a bez prietáhov. Základnou povinnosťou súdu je zabezpečiť taký procesný postup v každom súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie (I. ÚS 96/2019). Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorého obsah je v zásade rovnaký), ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje v rámci okolností konkrétneho prípadu tri základné kritériá, ktorými sú (1) právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, (2) správanie účastníka súdneho konania a (3) postup samotného súdu. V rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07).

8. Ústavný súd dáva do pozornosti, že aplikácia ním posudzovaných kritérií je oveľa jednoduchšia v prípadoch, v ktorých mal preukázané, že všeobecný súd bol celkovo nečinný a vo veci neuskutočnil žiadne úkony (I. ÚS 135/2023).

9. Vo vzťahu k prvému kritériu ústavný súd zistil, že predmetom konania na mestskom súde je rozhodovanie o žalobe o zaplatenie 1 182,08 eur s príslušenstvom a teda ide o vec, ktorá patrí k štandardnej agende všeobecných súdov, s početnou judikatúrou a ustálenou súdnou praxou. Vec nie je ani skutkovo zložitá, uvedené nebolo indikované ani konajúcim súdom.

10. Posudzujúc aj význam konania pre sťažovateľku z hľadiska judikatúry ústavného súdu, resp. Európskeho súdu pre ľudské práva, nejde o konanie, pri ktorom je zvýšená požiadavka na rýchlosť konania.

11. Pokiaľ ide o kritérium správanie sťažovateľky, táto neprispela k doterajšej dĺžke napadnutého konania. Dodržiavala procesné lehoty, reagovala na výzvy súdu. Zaujímala sa o priebeh konania a žiadala o urýchlenie napadnutého konania (k tomu bližšie bod 2 odôvodnenia tohto nálezu).

12. V súvislosti s hodnotením samotného postupu všeobecného súdu ako tretieho kritéria obsah súdneho spisu potvrdzuje priebeh konania opísaný sťažovateľkou a konajúcim súdom. Účastníci sa na popise napadnutého konania zhodli, a preto ústavný súd vychádzal z priebehu konania ako z nespornej skutočnosti bez potreby bližšieho reprodukovania úkonov. Okresný súd konal podľa zistenia ústavného súdu plynule od postúpenia veci upomínacím súdom 6. októbra 2021 a realizoval procesné úkony spojené s doručením žaloby. Po doručení vyjadrenia žalovaného zo 6. decembra 2021 a repliky žalobkyne z 13. decembra 2021 ostali okresný súd a následne aj mestský súd absolútne nečinné. Dĺžka napadnutého konania tak do momentu rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti predstavuje 3 roky, avšak doteraz nie je určený konkrétny termín pojednávania, čím sa perspektíva právoplatného skončenia veci značne oddiaľuje.

13. Z hľadiska označeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov ústavný súd vyhodnotil postup vo veci konajúceho súdu s akcentom na jeho nečinnosť a absenciu čo i len jediného pojednávania, za dosahujúci intenzitu porušenia základného práva. Celková doterajšia dĺžka napadnutého konania (3 roky) je z ústavného hľadiska za hranicou akceptovateľnosti najmä

s ohľadom na skutočnosť, že prejednanie veci podľa vyjadrenia zákonného sudcu bude možné realizovať v priebehu prvej polovice roka 2025. Napadnuté konanie je v otázke dôvodnosti žaloby sťažovateľky proti žalovanej v rovnakom stave ako po jej podaní, bez akéhokoľvek posunu vo veci samej. Hoci z povahy veci je možné predpokladať meritórne rozhodnutie hneď na prvom pojednávaní, ani táto skutočnosť nie je spôsobilá zvrátiť závery ústavného súdu, že postupom mestského súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

14. V súvislosti s obranou mestského súdu ústavný súd napriek pochopeniu organizačných a personálnych ťažkostí pripomína, že otázka množstva vecí, personálne a organizačné problémy súdu nie sú v kontexte ustálenej rozhodovacej praxe Európskeho súdu pre ľudské práva ani rozhodovacej praxe ústavného súdu v zásade ústavne významné pre posúdenie toho, či došlo k zbytočným prieťahom v konaní. Ústavný súd vníma problém nadmernej zaťaženia všeobecných súdov, avšak zároveň poukazuje na to, že je úlohou zmluvných štátov nastaviť si svoj právny systém takým spôsobom, aby boli súdy schopné zaručiť každému právo na rozhodnutie v primeranej lehote (rozsudok Veľkej komory vo veci Sürmeli proti Nemecku z 8. 6. 2006, sťažnosť č. 75529/01, bod 129). Ani chronické, resp. dlhotrvajúce preťaženie súdov nemôže ospravedlniť neprimeranú dĺžku konania (Probstmeier proti Nemecku z 1. 7. 1997, sťažnosť č. 20950/92, bod 64).

15. Ústavný súd v nadväznosti na svoje zistenia prikázal v súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy a § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde mestskému súdu konať vo veci bez zbytočných prieťahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

IV.

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

16. Sťažovateľka sa v ústavnej sťažnosti domáha priznania finančného zadosťučinenia 1 000 eur, čo odôvodňuje neprimeranou časovou dĺžkou súdneho sporu a absolútnou nečinnosťou vo veci konajúceho súdu.

17. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd zohľadnil svoju judikatúru a zásadu spravodlivosti, intenzitu zásahu do základných práv a mieru právnej neistoty sťažovateľky ako právnickej osoby spôsobenú nečinnosťou mestského súdu a predtým aj okresného súdu. Do úvahy zobral tiež celkovú dĺžku konania, povahu prejednáwanej veci a hodnotu predmetu sporu. Vzhľadom na uvedené dospel k záveru, že primerané finančné zadosťučinenie v tejto sťažnosti, ktoré možno sťažovateľke priznať podľa čl. 127 ods. 3 ústavy a § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde, predstavuje 800 eur (bod 3 výroku tohto nálezu). Vo zvyšnej časti návrhu na priznanie finančného zadosťučinenia nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu).

V.
Trovy konania

18. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania v celkovej ňou vyčíslenej sume 180,34 eur (bod 4 výroku tohto nálezu), a to „*spolu za dva úkony právnej služby 180,34 eur za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava, podanie ústavnej sťažnosti)*“, t. j. trovy právneho zastúpenia 61,41 eur + 13,73 eur režijný paušál + 15,03 eur DPH za každý úkon právnej služby.

19. V tejto súvislosti ústavný súd dáva do pozornosti, že zákon o ústavnom súde nestavia právo na náhradu trov konania do nárokovateľnej polohy, ako je to v iných druhoch regulovaných právno-aplikačných procesoch (napr. civilné sporové konanie, správne súdne konanie, exekučné konanie a ďalšie). Ústavný súd teda disponuje širokým priestorom na úvahu o tom, či vôbec priznať náhradu trov konania, a ak áno, v akom rozsahu (III. ÚS 209/2020, I. ÚS 357/2021, I. ÚS 418/2022).

20. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je mestský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. októbra 2024

Miloš Maďar
predseda senátu